

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

creature in seipsa decolorator est, ut ita dicam, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, velut in arte per quam facta est. Et cap. 9. ac 20. de Angelis loquens subdit: *Ipsam quoque creaturam melius ibi, hoc est in sapientia Dei, tanquam in arte per quam facta est, quam in ea ipsa sciunt: ac per hoc se ipsos ibi melius, quam in seipsis.* Item lib. 13. Confess. cap. 15. *Non opus habent* (inquit) *susplicere firmamentum, & legendo cognoscere Verbum tuum: vident enim faciem tuam semper, & ibi legunt sine syllabis temporum, quid velit aeterna voluntas tua.* Similia habet D. Bernardus libro 5. de considerat. cap. 1. ubi loquens de gradu contemplationis, quod per inspectum creaturarum ad Dei cognitionem ascendimus: *Hac scalâ* (inquit) *cives non egent, sed exules. Et verè quid opus scalis tenente iam solium? Creatura cœli illa est, prelo habens per quod potius ipsa intueatur. Videt verbum, & in verbo facta per verbum. Nec opus habet ex his que facta sunt, factoris notitiam mendicare. Neque enim ut vel ipsa noverit, ad ipsa descendit, que ibi illa videt, ubi longe melius sunt, quam in seipsis.*

Idem probari solet in Tractatu de Angelis ex Augustino libro 4. de Genesi ad litteram cap. 23. & 24. ubi duplicem creaturarum cognitionem in mente Angelorum distinguit: unam in verbo, quam *matutinam* vocat, & asserit, in eo, tanquam per illud per quod factæ sunt, cognosci creaturas; quod idem est ac cognosci in verbo ut causa: alteram creaturarum in propria ipsarum natura, quam *vesperinam* appellat: Ergo juxta illius mentem, Angeli beati cognoscunt creaturas in Deo tanquam in causa.

30. Respondet Vazquez, quod quando Augustinus asserit creaturas cognosci in verbo ab Angelis beatis, per cognitionem, quam *matutinam* appellat, non intendit creaturas cognosci in Deo propriè & secundum esse formale, ac proprias rationes & differentias; sed impropiè tantum, & secundum esse eminentiale quod habent in Deo, quatenus scilicet cognoscitur eminentia divina, seu ipsa creatrix essentia.

Sed hæc interpretatio violenta est, & apertè repugnat doctrinæ D. Thomæ. Primum patet, tum quia Augustinus loco citato de civitate Dei, asserit cognosci creaturam, per ipsam artem per quam facta est: Ergo cognoscitur quod fit, vel factum est: Sed creaturæ solum sunt factæ, secundum esse quod habent in propria natura, non verò secundum esse quod habent in Deo, quod increatum est: Ergo cognoscuntur in Deo secundum proprias rationes, & non solum secundum esse eminentiale quod habent in Deo, & ut sunt creatrix essentia. Tum etiam, quia Deus ut continens eminenter creaturas, non propriè, sed metaphoricè dicitur creatura: Ergo creaturas cognosci in verbo, secundum esse eminentiale, non est propriè, sed metaphoricè tantum, illas in verbo cognosci: At nihil cogit, Augustinum in sensu metaphoricè interpretari: Ergo illa interpretatio non est legitima, nec Augustini menti consona, sed violenta & distorta. Unde Suarez dicit, Vazquem, Dionysium, Augustinum, & alios SS. Patres, asserentes creaturas in Deo ut in causa cognosci, magis ad arbitrium suum, quam ad illorum mentem interpretari.

31. Secundum etiam constat, nam D. Thomas infra quæst. 58. art. 7. loquens de Angelis beatis, sic ait: *Non enim vident verbum, cognoscunt solum illud esse verum quod habent in verbo, sed il-*

Tom. I.

A *lud esse quod habent in propria natura: sicut Deus per hoc quod videt se, cognoscit esse verum quod habent in propria natura.* Quibus verbis S. Doctor non solum apertè docet Beatos in verbo cognoscere creaturas, secundum proprias rationes & differentias, & non tantum secundum esse eminentiale quod habent in Deo; sed etiam rationem fundamentalem hujus veritatis insinuat, quâ potest breviter probari nostra conclusio.

Cognitio beatorum est exemplata à cognitione quâ Deus seipsum cognoscit, & illius imitatio ac participatio: Sed Deus cognoscendo seipsum, cognoscit creaturas possibiles in sua essentia tanquam in causa: Ergo & beati videntes divinam essentiam, in ea tanquam in causa, illas cognoscunt, non quidem omnes, sed aliquas, juxta mensuram seu intensionem luminis gloriæ, quo Deum intuentur, ut infra declarabimus. Major est certa, Minor verò fusè demonstrabitur in Tractatu de scientia Dei, tum variis auctoritatibus SS. Patrum, tum rationibus efficacissimis: unde brevitati studentes, ne eadem sæpiùs repetamus, probationes illas ad prædictum Tractatum de scientia Dei rejicimus, & ad locum citatum, studiosum Lectorem remittimus.

Disp. 8.
art. 1.
& 2.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

C **O**ntra istam conclusionem objicit primò Vazquez: Causa non relata realiter ad effectum, nequit illum manifestare, nec habere rationem medij ducentis in cognitionem illius: Sed essentia divina non refertur realiter ad creaturas: Ergo nequit eas manifestare, nec habere rationem medij ducentis in cognitionem illarum.

522

Respondeo primò, Hoc argumentum cui præcipuè confidit Vazquez, & in quo præcipuum robor suæ sententiæ constituit, vel nihil, vel nimis probare; cum eadem difficultas currat de essentia divina, ut habet rationem speciei & medij quo representativi creaturarum, vel ut habet rationem ideæ & exemplaris respectu illarum, & nulla sit ratio cur magis requiratur respectus realis in representante objectivè, quam in representante formaliter.

Secundò respondeo, negando Majorem: nam res absoluta potest esse medium & ratio cognoscendi alias res distinctas, si sit causa illarum, easque virtualiter seu eminenter contineat; effectus enim non cognoscitur in causa ratione relationis, cum hæc sit posterior extremis, sed ratione realis continentia, quâ effectus quilibet in virtute suæ causæ continetur.

E Dices: Sol, & alia corpora cœlestia, eminenter continent res sublunares, & inferiores; & tamen non possunt eas perfectè manifestare, nec habere rationem medij ducentis in cognitionem illarum: Ergo similiter quamvis Deus eminenter contineat creaturas, non potest tamen illas perfectè representare, nec esse medium in quo illæ à Deo, vel à beatis cognoscantur.

523

Respondeo negando Consequentiam & paritatem. Ratio disparitatis est evidens, Sol enim, & alia corpora cœlestia, continent res inferiores & sublunares, continentia quadam eminentiali imperfectâ, & se extendente solum ad aliquam rationem communem & genericam, putà rationem viventis, vel corporis corruptibilis, quam per se primò attingunt in generationibus rerum inferiorum: Deus autem, cum sit prima & uni-

Y ij

verbalissima causa, attingens per se primò rationem entis producibilis in omnibus rebus creatis, illas continet continentia eminentiali perfectissima, & se extendente non solum ad rationes communes & genericas, sed etiam ad differentias atomas & individuales, in quibus ratio entis creati transcendentaliter imbibitur, ut exposuimus Tractatu precedenti agendo de perfectione Dei, & modo quò continet perfectiones creaturarum.

Disp. 4
art. 2.

54. Unde essentia divina perfectissimo modo manifestare potest creaturas possibiles, etiam secundum proprias earum differentias specificas & individuales, & habere rationem medij ad illas cognoscendas.

Secundò arguit Vazquez: Inter medium cognoscendi & rem cognitam, debet esse necessaria connexio: At hæc non reperitur inter essentiam divinam & creaturas possibiles: Ergo illa intellectui Dei, aut beatorum, non potest deferre ut medium ad illas cognoscendas. Major est certa, Minorem verò probat Vazquez, primò quia non stat unum intrinsecè connecti cum alio, & non dependere ab illo: Sed essentia divina est omnino independens à creaturis possibilibus: Ergo cum illis intrinsecè non connectitur.

Secundò, Magis necessarium non potest cum minus necessario connecti: Sed Deus, utpote ens à se & per essentiam, magis necessarius est quàm creaturæ, quæ sunt entia ab alio & per participationem: Ergo cum creaturis possibilibus connexionem non habet.

Tertiò, Videtur absurdum dicere, quòd si aliqua creatura jam existens, redderetur impossibilis, Deus non esset omnipotens, & consequenter non esset Deus: Ergo essentia divina, cum possibilitate creaturarum non connectitur necessario.

55. Hoc argumentum, quod apud Vazquem, & alios Recentiores palmarium est, & ab illis tanquam demonstratio habetur, fuscè à nobis convelletur in Tractatu de scientia Dei, ubi ostendimus Deum cum creaturis possibilibus intrinsecè connecti. Interim breviter respondeo, distinguendo Majorem: Inter medium cognoscendi & rem cognitam, debet esse necessaria connexio, per mutuam dependentiam utriusque extremi, nego. Per dependentiam in uno, & eminentiam in altero, concedo. Similiter distinguo Minorem. Inter essentiam divinam & creaturas possibiles, non est necessaria connexio, dependentiæ ex parte utriusque extremi, concedo Minorem. Dependentiæ ex parte creaturarum, & eminentiæ ex parte Dei, nego Minorem. Unde ad primam probationem in contrarium, nego Majorem: essentia enim, ut radix proprietatum, est intrinsecè connexa cum illis, & tamen provt sic, non est ab illis dependens, & unum relativum est cum alio connexum, licet non dependeat ab illo, aliàs simul naturà & cognitione non essent.

Disp. 2
art. 1.

Ad secundam nego etiam Majorem: veritas enim principiorum est magis necessaria, quàm veritas conclusionis, ut ex Aristotele docent communiter Dialectici; & tamen illorum veritas est intrinsecè connexa cum veritate conclusionis, aliàs in recta demonstratione possent præmissæ esse veræ, quamvis conclusio esset falsa.

Ad tertiam nego pariter Majorem: Nam cum possibilitas rei, non sit aliqua entitas realis & producta extra Deum, sed sola non repugnantia, seu denominatio extrinsecè proveniens à divina omnipotentia, tam formali, quàm radicali, &

A non possit tolli & cessare aliqua denominatio extrinsecè in objecto, nisi incipiat tolli ex parte formæ à qua petitur: sicut esse visum in pariete, non potest tolli, nisi cessante visione quæ est in oculo; possibilitas creaturarum tolli nequit, nisi destruendo in Deo omnipotentiam, tam proximam, quàm radicalem, unde emanat illa denominatio, ac proinde nisi destruat ipsa divina essentia. Sed de his fusiùs loco citato de scientia Dei.

Objicies tertiò: Si beati videndo divinam essentiam, in ea viderent aliquas creaturas possibiles, tanquam in causa, & medio priùs cognito, viderent omnes; non enim est potior ratio, cur has potius quàm illas viderent, cum omnes æqualiter in divina essentia tanquam in causa, eminentissimo modo contineantur; & cum lumen gloriæ illam manifestans, sit ejusdem speciei in omnibus beatis: Sed hoc dici nequit, ut infra ostendemus: Ergo nec illud.

56.

Respondeo negando sequelam Majoris. Licet enim divina essentia, omnes creaturas naturaliter seu necessario contineat in virtute sua, sicque omnes quantum est de se repræsentare possit; tamen hoc est respectu intellectus utentis illà, repræsentatione adæquatà; si verò inadæquatè conjungatur intellectui, ob ejus improprietatem, inadæquatè etiam repræsentabit ea quæ continent in virtute, ut habet D. Thomas quæst. 8. de veritate art. 4. ad 2. Sicut licet Sol contineat multos effectus, non tamen quilibet cognoscens Solem intuitivè aut quidditivè, videt omnes effectus quos potest producere, quia virtus ejus cognoscitiva non adæquatatur toti cognoscibilitati Solis.

Unde autem oriatur quòd in essentia divina clarè visa, hæc potius quàm illæ creaturæ videantur à beatis, infra exponemus. Nunc breviter dico, hoc provenire ex diversitate luminis gloriæ, quod licet sit ejusdem speciei in omnibus beatis, in illis tamen diversos habet gradus intensiōis, & quanto intensius est, tanto magis penetrat divinam omnipotentiam, & plures creaturas possibiles in ea cognoscit. Sicut licet lux visibilis sit ejusdem speciei, tamen cum intensiori luce plura videntur, quàm cum remissiori. Et licet Philosophia & aliæ scientiæ naturales, in Petro & Paulo speciei non distinguantur, tamen secundum diversam intensiōem, vel perfectionem, seu extensionem, diversas conclusiones & objecta attingunt.

Alia argumenta, quibus probat Vazquez, Deum non videre creaturas in seipso tanquam in causa, commodiùs in Tractatu de scientia Dei, proponuntur & diluentur.

Art. 7.

Disp. 2
art. 1.
§. 4.

§. IV.

Corollaria notatu digna.

E EX dictis inferes primò, quòd tantò plures creaturæ possibiles à beatis in verbo cognoscuntur, quanto perfectiùs Deum vident. Ita D. Thomas hic art. 8.

57.

Ratio est, quia beati, ut ostendimus, cognoscunt creaturas possibiles in verbo, & in essentia divina tanquam in causa: Sed quanto perfectiùs causa aliqua cognoscitur, tanto plures effectus in ipsa cognoscuntur; sicut quanto magis penetratur aliquod principium, tanto plures in eo videntur conclusiones; Ergo quanto perfectiùs beati Deum vident, tanto plures creaturas possibiles in verbo cognoscunt. Unde D. Thomas 3. parte